

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy hóra	20 Lei.

Hirdetések árasztás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
úti palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(János) főherceg-utj 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

CZXXXVII

ARAD, 1922.

Főzárkasszó: STAUBER IOZSEF.

Szombat, január 28.

Fejetlenség.

Ha megvolna a magyarság szervezete, amint megvan a romániai németiségé, akkor most a szervezet középpontjában csak meg kellene nyomni a gombot és rövid napok lefolyása alatt már a legelrejtettebb magyar kunyhóban is tudnák, hogy most, a választások küszöbén, mi a teendő. Ha!... persze, ha ez a ha nem volna. Ha nem aludtunk volna a kelletténél tovább. Vagy ha, amikor felocsudtunk és a nagy világösszeomlás után magunkhoz térünk és megláttuk a valóságot, a változhatatlant, mindjárt a legnagyobb eréllyel neki láttunk volna a szervezkedésnek, akkor ma bizonyára másképp állanánk s ha többet nem, de legalább két tucat magyar képviselőt küldhetnénk a parlamentbe még a fölötté hiányos választói névjegyzékek alapján is.

De így fejetlenül áll a magyarság az általános politikai khaosz közepette. A magyarság tömegei szervezeten kívül állanak és nincs irányító központ, amely a megszervezett magyarság akarata és választása alapján intézné a sorsunkat. A magyarság, mint kisebbség, csakis egységes irányítás mellett tudja a maga politikai erejét érvényre juttatni. De így a fe-

jetlenség általános, nincs egységes közvélemény, nincs egységes akarat, nincs semmi, semmi...

A Magyar Szövetség megalakítása után pedig rendelkezésünkre állott néhány zavartalan hónap, amikor dolgozni, agitálni, szervezkedni lehetett volna. Ámde nem történt semmi. Sem itt Aradon, sem másutt. A cluj magyarság magához ragadta a vezérszerepet. A többi városoknak és az ország magyarságának nem volt ellene kifogása, mert Clujnak történelmi múltjánál fogva megvolt a jogcime hozzá, hogy szervezkedésünk terén kezdeményező legyen. Azonban eltelt a drága idő és semmi sem történt. Csujon még azt sem csinálták meg, hogy a különböző irányok vezetői legalább egymás között állapotok volna meg egy közös működési alapon. Ahelyett azzal vesztegették a drága időt, hogy a radikalizmus és konzervativizmus jelszavát dobták bele az egységre áhítozó magyarság körébe. A turáni átok tehát elkísért bennünket még az új államalakulatba is.

Pedig az új parlamentnek alkotmányozó jellege lesz és Romániának új alkotmánya a magyarság nélkül fog létrejönni. Az új alkotmányba bele fognak kerülni a kisebbségi jogok anélkül, hogy a

magyarság beleszólhasson. Miért? Mert tétováztunk, haboztunk akkor, amikor az egész magyarság tettekre vágyakozott. Ahogy a németiség megalkotta a maga szervezetét, mi is megcsinálhattuk volna a magunkét s akkor nem állanánk itt fejetlenül, tehetetlenül.

Munkában a politikai pártok.

(Felhívás Erdély népéhez.)

BUCURESTI. A néppárt erdélyi vezetősége január 30-án, hétfőn délután három órára a cluj prefektúra helyiségeibe naggyűlést hívtott össze. A meghívót Goga és Groza írták alá. A naggyűlésen a párt erdélyi, bánáti, körösvölgyi és máramarosi szervező delegátusai vesznek részt és véglegesen határozni fognak a választásokon tanúsítandó magatartásukról. A meghívó egyuttal manifesztum is, amelyben fokozott munkásságra kéri a párt tagjait. (RTI.)

BUCURESTI. Politikai körökben nyert információk szerint a kormány Toma-Stellari fogja a kamara elnökévé, Ferlicidet pedig a szenátus elnökévé fogja kinevezni. (RTI.)

CLUJ. Az Infratirea na cikket ír, amelyben azzal vádolja a nemzeti pártot, hogy a párt érdekeit

Talán még most sem késő, legalább próbálják meg azok, akik a vezetést magukhoz ragadták s akiknek vezetése ellen nem volt kifogás. Cselekedjenek végre és szüntessék meg ezt a fejetlenséget!

a haza érdekeit főké helyezi, mert nem fogadta el azokat a messzerű ajánlatokat, amelyeket eléje terjesztettek. A nemzeti árt még nemrég is tárgyalásokat folytatott a liberális párttal és a legtöbb kérdésben meg is egyeztek. Most pedig a nemzeti párt nem átal azzal a párttal együtt harcolni, a mellyel nem akart egy parlamentben megmaradni. Végül arra hívja fel a cikk az erdélyieket, támogassák a liberális pártot, hogy ez az ország konszolidációjának nagy munkáját végrehajthassa. (RTI.)

CLUJ. Az erdélyi nemzeti párt székes bizottsága Maniu Gyula elnöke alatt ma reggel összeült. Az értekezletről eddig még semmi sem szivárgott ki. (RTI.)

BUCURESTI. A néppárt hivatalos lapja, az Indreptarea közli a pártnak a vidéki szervezetekhez

A konklave.

(Hogyan választják a pápát?)

Meghalt a pápa, éljen a pápa! Az egyház ugyanaz, a szentszék ugyanaz, csak az ember változik. De érdekes, izgalmas, hogy ki kerül Szent Péter örökébe s érdekes az is, hogyan választják a pápát. A szent kollegium összegyűl és imákat mond. A legidősebb biboros felhívja kollegáit, hogy minél hamarabb a legkiválóbbat válasszák meg. Aztán az apostoli alkotmány rendelkezései olvassák föl: a kardinálisok megesküsznek, hogy azok szerint járnak el. A konklavisták ugyanazt az esküt teszik le. Ezután a bibornokok, személyzetüktől kísérvé celláikhoz mennek. Lakájok fáklyákat visznek előttük. Állva fogadják a bibornokok a római és külföldi nemességet, a diplomáciai kart stb. a minék a szertartása igen feszes. Éjjel három órákor kettős jeladásra egy ceremóniamester ajtóról aitóna megy, ezt kiáltva:

— Extra omnes.

Mindazok, akik a konklaveban nem vesznek részt, távoznak. A kamariengo bibornok a püspökök, papok és diakonusok

rendjeinek három bibornok-főnökével és a római egyház marsalljával a belső elzárás formáját intézi, míg a majordomus és a biztos a külső elzárást. Cellájuk első részében két napernyőjük (ombrellini) van a biborosoknak, az egyik violaszínű, melyet a konklaveba jövet a fejükön vittek, a másik vörös, melyet a választás után nyitnak föl. Másnap reggel 8 órákor a konklave első napján, egy ceremóniamester minden ajtó előtt csönget, ezt kiáltva:

— In Capellam, Domini.

A bibornokok, vörös kalappal a fejükön, konklavisták kíséretében a kápolnába gyűlekeznek, ahol a legidősebb kardinális szent misét mond. Mise után a bibornokok hazamennek, megreggeliznek, aztán visszatérnek, hogy az első szavazást megejtsék.

A szavazások a kápolnában történnek. A márványpadló zöld szőnyeggel van borítva. Az oltáron római módon világító viaszgyertyák égnek. Az oltár palliuma vörös és arannyal csipkézett. A háttérben gobelin-szőnyeg, mely a Szentléleknek az apostolokra történt leszállását ábrázolja. Itt violaszínű baldachin emelkedik. Az oltár legmagasabb lépcsőjén, az Evangelium mellett

van az a karosszék, amelybe a választott fog ülni. Mellette a kereszt. A fal mellett hosszában a választók székei. Azok a bibornokok, akiket az elhunyt pápa elődei neveztek ki, 'zöldsejtem baldachinos székbe, azok pedig, akiket maga az elhunyt nevezett ki, lilaselyem baldachinos székbe ülnek. A baldachinok fel vannak emelve, de egy zsinór segítségével valamennylen bocsátják, mielőtt a megválasztott kifejtette, hogy a választást elfogadja. Csak éppen a megválasztott székeinek menyezete marad felemelve. Mindegyik szék előtt kis asztal van, a választó latin nevét tartalmazó címerrel, továbbá papír, itatós, ludtoll, tinta, gyertya stb. Az Evangelium mellett ülés a legidősebb bibornoké. A következőket a bibornok püspök, a kardinális papok foglalják el. A bibornok-diakonusok másik oldalon helyezkednek el. A négyező közepén hat kis asztal van, azon bibornokok részére, akik attól félnek, hogy szomszédjaik meglátják, mikor szavazatukat leírják. Az oltár mellett másik asztal, melyen a szavazólapok, ostyák, viasz, kandelaber, gyújtó, vörös selyem zsinór, til, stb. vannak elhelyezve. Van egy hetven rekesz-

ből álló díőfa állvány, melyek mindegyikében egy-egy bibornok nevét viselő golyó van. Ezeket a golyókat a szavazás alatt az utolsó diakonus-bibornok, a három vizsgáló bibornok, a három betegápoló bibornok egy lilaselyem tárcából huzzák ki és egy kulccsal elzárt ládikába teszik. Ezt a ládikát az oltárra helyezik. Az oltár mögött kis kandalló van, melyben majd a szavazólapokat elégetik. Kéményéből száll ki a híres sfumata (füst) a külső falra, hogy a néppel tudassa a választás megtörténtét.

A szavazás a következőképpen történik: Az első nap kivételével minden reggel mise a szent kollegiumban. Utána a konklavisták és a szertartásmesterek visszavonulnak. Egyikük a kápolna ajtaját bezárja. Ezután a bibornokok belefognak a választásba, a minék három módja van szokásban: az írással, hódolattal vagy közfelkiáltással való választás; a megegyezéssel (kompromisszum) és a szavazással való választás. A leggyakoribb az utóbbi. Naponta kétszer fognak a szavazáshoz. Reggel mise után kilenc órától 11-ig és este fél 6 órától hétig. Az érvényességhez a szavazatok kétharmadrésze szüksé-

szóló felhívását. A felhívás felbaltalmazza a vidéki szervezeteket arra, hogy szükség esetén az összes ellenzéki pártokkal paktumot köthessenek. (RTL.)

BUCURESTI. Az Indreptarea felszólítja a vidéki néppárt szervezeteit, hogy az összes jelölő listákat a központi pártvezetőséghez küldjék be. (RTL.)

Miniszteri programok.

(Uj munkatörvény. — A közlekedés rendezése.)

BUCURESTI. Marsescu munkügyi miniszter fogadott egy újságírókat, akinek programjáról a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt első feladatunk lesz a minisztérium reorganizálása. De szem előtt kell tartanunk természetesen a költségvetést, amely minden egyes esetben köti a minisztérium kezét. Az inspektorátusokat csökkenteni fogjuk, hogy ezáltal a kiadásokat redukáljuk. Uj munkatörvényt fogunk alkotni a munkásság és munkaadók érdekeinek szem előtt tartásával, ami egyúttal a munkásság szervezését is magában foglalja. (RTL.)

BUCURESTI. Mosoju Közlekedésügyi miniszter egy újságírónak a következőket mondotta:

— Közlekedésügyi miniszterként nem mint tábornok, hanem mint a közlekedésügyek szakembere lettem kinevezve. Tudom, hogy országunk közlekedési viszonyai rosszak és tudom azt is, hogy azok rendbehozatala nagy anyagi áldozatokat kíván. Ennek tudatában kijelentem, hogy a szükséges munkálatokat fokozatosan fogjuk

elvégezni, hogy így elkerüljük egy esetleges nagyobb kölcsön felvételét. Remélem, hogy a közlekedést rövid idő alatt normálissá lehet tenni. De csak kitartó munkával

Az új magyar választójog.

(Bomlik a keresztény-párt.)

BUDAPEST. Gróf Klebelsberg Kuno belügyminiszter ma megjelent a kormányzónál kihallgatáson és bemutatta a választójogi javaslatot. A kormányzó hozzájárult ahhoz, hogy a javaslatot a nemzetgyűlésen beterjesszék. A belügyminiszter a kiszagdapárt esti értekezletén ismertette a javaslatot, amelyet a párt általános ságban elfogadott. A javaslat a férfiak aktív választójogát a huszonéves életkorhoz, tíz éves állampolgársághoz, két évi állandó egyhelyben lakáshoz és négy elemi iskolai végzettséghez köti. Akik a Wekerle-féle törvény alapján választójoggal bírtak és ma is ugyanabban a helységben laknak, most is szavazhatnak. A női aktív választójog feltétele a tíz éves magyar állampolgárság, két évi egyhelyben lakás, négy elemi iskolai végzettség és harminc éves életkor. Ezenkívül különleges feltételekként szerepelnek: választójoguk van mindazon nőknek, akik törvényes feleségek, legalább két gyermekük van és önálló keresettel bírnak, választójoguk van azoknak a nőknek is, akiknek férje felső vagy középiskolai végzettség folytán diplomával rendelkezik. A tervezet alapján két és fél millió választó lenne a Friedrich-féle három millió negyvenezzerrel szemben. A passzív választójog a harminc éves korhoz kötött. A kerületi beosztás a régi marad azzal, hogy a csonka kerületeket kiegészítik. A jelölteket legalább a választók nyolc száza-

és nagy buzgalommal, mert nekünk van gazdaságunk, de nem tudjuk felhasználni. Minden zavaros és káros intézkedés kiküszöbölését tűzöm ki magam elé.

lécának kell ajánlani. Az ajánlások szavazatoknak tekintendők. A miniszterelnök kijelentette, hogy a titkosság kérdésében megoszlatunk a vélemények, de ő ezt a kérdést nem kívánja pártkérdéssé tenni.

A belügyminiszter Budapest huszonnégy választókerületét három lajstromos választókerületre akarja beosztani. A választójoggal a kereszténypártban is foglalkoztak. A vélemények azonban annyira megoszlottak, főként a szűkítés kérdésében, hogy a párt bomlás elkerülhetetlennek látszik. A párt tagjai részben a kormányzópárthoz csatlakoznának, részben pedig ellenzékbe mennének, ha a kormány az előterjesztendő ellenjavaslatukat nem honoralja.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésén Klebelsberg belügyminiszter benyújtotta a választójogi törvényjavaslatot.

A parlament rendező a lakbérleti szerződéseket.

BUCURESTI. A kormány a tegnapi minisztertanácson a lakbérleti törvényekkel foglalkozott és elhatározta, hogy mintán ezt a kérdést nem lehet dekrétumokkal rendezni. Bratianu miniszterelnök elnökletével bizottságot alakítanak, amelyben a lakók és a háztulajdonosok is delegátusokat kü-

denek, hogy a kérdést tárgyilagosan rendezhessék. (RTL.)

BUCURESTI. A lakásbérletek ügyében a kormány úgy határozott, hogy tekintettel az eddigi lakástörvénynek egyik szakaszára, amely kimondja, hogy a lakbérleti szerződések 1923. április 23-ig meghosszabbíthatnak, a kormány nem bocsát ki újabb rendeletet, hanem a törvényhozásra bocsátja ennek az ügynek az elintézését. (RT.)

Tyron Silvia lakása.

(Elhalasztott lakásügyek.)

A lakásbérbeadó-bizottság tegnap délután Orezeanu táblabíró elnöke alatt ülést tartott. A tegnapi kifizetett ügyek tárgyalásának nagyrészt elhalasztották. A bizottság Tyron Silvianak, az aradi színház operabékesnőjének a Strada Unirei (Fábán Gábor-utca) 4-5. szám alatt utalt ki lakást. A lakásbérbeadóbizottság legközelebbi ülését január 31-én tartja, melyen 12 kérelem felett fog dönteni. Többek között a Kornis-cég már régen húzódó új irodahelyiségek kiutalási kérelme, a Czeiler és Szathmáry cég műhely kérelme Frank József ékszerész műterem kérelme, Rosenfeld kereskedő üzletátviteli kérelme felett, aki az Ortutay-palotában levő Roth-féle üzlethelyiséget kéri a maga részére kiutalni.

Urbér — két arany.

(Átszámítás 1:2 arányban.)

Érdekes kérelem érkezett ma az Aradi Atletikai Club vezetésétől a városi tanácshoz. Még 1914-ben a városi tanács az Aradi Atletikai Clubnak nagyobb területet bocsájtott rendelkezésére 1930-ig azzal a feltétellel, hogy a Club urbér címen a városnak minden évben egy darab husz koronás aranyat tartozik fizetni. A városi tanács nemrég felszólította az Aradi Atletikai Clubot, hogy kötelezettségének tegyen eleget. — Azonban 1914 óta nagyot változtak az idők, mert ma az a helyzet, hogyha az Aradi Atletikai Club teljesíteni akarná a magára vállalt kötelezettséget, egész évi jövedelme rámenne egy tíz és egy husz koronás arany beszerzésére. De az Aradi Atletikai Club vezetősége igen praktikusán oldotta meg ezt a kérdést, nem vége figyelembe az 1914 óta beállott nagy valutadifferenciákat, a tíz és a husz koronás aranypénzt 1:2 arányban átszámította és 15 leit fizetett be a város pénztárába. Egyúttal, hogy a város vezetésénél beálló esetleges elégedetlenségnek elejét vegye, kérdést intézett a város tanácsához, hogy hajlandó-e az ilyen átszámítást elismerni és a tizenöt leit az Aradi Atletikai Clubnak évi urbér címen javára könyvegni. A városi tanács legközelebbi ülésén foglalkozik az Aradi Atletikai Club kérésével.

ges. Ha nincs eredmény a szavazás megsemmisítették. A szavazócédulákat elégetik. A szavazólapok a szavazó nevével jelmondatával és a jelölő nevével egy határolt össze és pecsételtetnek le, hogy kinyitvatván csak a választott neve olvasható. A vizsgálókat ama golyók szerint állapítják meg, melyek a díofa szekrényben vannak elhelyezve. Az első szavazólapot a legidősebb kardinális állítja ki. Miután rendben a többi is megírta a szavazó céduláját a doyen kardinális lapját hüvelyk és mutatóujja közt magasan tartva az oltárhoz viszi, letérdel és ezt az esküt mondja:

— Tanul hívom az Ur Jézust, aki egy nap itél felettem, hogy azt választom, aki Isten előtt nekem megválasztandónak tetszett és hogy ugyanaz az érzés fog vezetni a hozzájárulásban is.

Erre a szavazólapot egy nagy kehelyfedő tányvjára teszi, majd onnan a kehelybe csúsztatja, üdvözli a keresztet és visszatér a helyére. A betegápoló bibornokok szavaznak ezután, hogy idejük legyen visszamenni a cellába és átvenni a betegek szavazatait. Így sorba a kehelybe kerülnek a szavazólapok. A vizsgáló kardinális összerázza őket, egy másik megszámlálja és egy kisebb kehelybe teszi. Ha nem talál a cé-

dulák száma a szavazók számával, valamennyi lapot elégetik s a művelet előről kezdődik. Ha egyezik, akkor az első vizsgáló kardinális kihúzza egy lapot a kehelyből, mondja a nevet s tovább adja a második bibornoknak, aki szintén a nevet mondja és így tovább, valamennyi cédulával. Erre összeadják a szavazatokat és az eredményt felírják. Az utolsó vizsgáló bibornok erre fogja a cédulákat, az Eligo név mondásával összefűzi őket, aztán a se-lyemfonállal összevarrt csomót a nagy asztalra teszi. Ha egy név megkapta a kétharmad többséget, az első vizsgáló bibornok újra megszámlálja a cédulákat, újra verifikálják vagy is érvényesítik. Most mindegyik bibornok egy ezüst tartóból új lapot vesz elő, mely a szavazócédula eme felírása helyett: Eligo in Summum Pontificem s.b. e szókat tartalmazza: Accedo N... (vagyis hozzájárulok N. megválasztásához) s erre ráírja a megválasztott nevét. Ha nem akar hozzájárulni ezt írja a lapra: Accedo nemini. Most a szavazólapokat elégetik az utolsó kardinális diakonus csönnét. A három rendfőnök kardinális és a kamerlengo bibornok a választotthoz megy és kérdi:

— Elfogadja a választást, mely önt kanonikus módon pápává tette

Ha a választott igennel felel, valamennyi baldachin lehull, az övét kivéve. Erre a doyen kardinális megkéri, mondja meg milyen nevet választ. Az első ceremóniamester az egész aktusról jegyzőkönyvet vesz föl. Most a megválasztott a két első diakonus bibornok kíséretében az oltárhoz megy, letérdel, imádkozik. Azután az oltár mögé megy, ahol a pontifex diszeivel felruházzák. Visszatér az oltárhoz, apostoli áldást ad, a trónra ül és fogadja a bibornokok hódolatát, akik térdelve a lábát s a kezét csókolják s átvesszik tőle a békecsókot. Most a kamerlengo bibornok a pápa ujjára huzza a pápai pecsétgyűrűt s az első diakonus, a pápai kereszttel az ajtóhoz megy és a népnek mondja:

Nagy szerencsét jelentek: pápánk van: Ó eminenciája és ő srentsége N. ur, aki X. nevet vette föl.

Erre kinyitják a konklave ajtóit a pápa lábcsokra bocsátja magához a majordomust, a marsallt, a konklavistákat, a gárda prelátusait, szüleir barátait, a római főurakat, a diplomatákat és a híveket. A fogadtatás végén a kamerlengo bibornok bemutatja a pápának a palota kincseit és a pápa birtokába veszi nagy hivatalát.

Az első képviselő-jelölt

(Fisán polgármesteri titkár programja.)

A parlamentet még nem oszlatták fel, de a választások hatánapja már ki van tűzve. Körülbelül hat hét van még hátra a választásokig és ezt az időt az aradi politikai pártok kihasználják. A kampány Aradon már megindult s ennek egyik látható jele az, hogy Fisán János, a polgármesteri hivatal titkára mint képviselőjelölt, a nyilvánosság elé lép még pedig pártönkivüli programmal. A fiatal, agilis polgármesteri titkár, akinek hível szépszámban vannak, programjáról a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Három éve tartózkodom Aradon és ez idő alatt a város közönsége formálisan a szívemhez nőtt. Minden törekvésem az lenne, hogy a város boldogulását és felvirágoztatását szerény tehetéssel előmozdítsam. Örömmel ragadom tehát meg az alkalmat, hogy a sok oldalról történt biztatásnak eleget téve, képviselőjelöltnek fellépjek Aradon. Programomról csak dióhéjban akarok egyúttal nyilatkozni. Majd a választást megelőző beszédeimben teljes és részletes programot fogok nyújtani. Pártönkivüli programmal lépek fel Aradon, mivel az uralmon levő pártok politikai iránya nem mindenben fedi az én álláspontomat. Szabad mozgást kívánok ezen a téren magamnak és nem akarom magamat lekötöni egy párthoz sem, mert politikai szabadságommal élni akarok. Minden fiatalságommal és energiámmal Arad város közügyeiért és Arad város polgárságáért az alba-juliai határozatok szöszesint végrehajtásáért akarok küzdeni. Híve vagyok a nőkre is kiterjesztendő demokratikus választójognak. A kisebbségekre vonatkozólag a békeszerződés alapján állok és követelni fogom a kisebbségek jogainak a békeszerződés értelmében való keresztülvitelét. Általában a megértés és a békés politikának vagyok a híve. Elmúlt az ideje a rosszindulatú retorzióknak. Különösen a polgárok személyes szabadságának indokolatlan meghurcoltatását nem helyeslem és oda fogok hatni, ha majd módomban lesz, hogy a polgárok személyes szabadságát ne érhesse sérelem és remélem, hogy ezt a törvény és a jog alapján el is fogjuk érni. Ezekből látható tehát, hogy minden törekvésem és ambicióm oda irányul, hogy Arad város érdekében kifejtendő munkásságommal hozzájáruljak a teljes konszolidált állapotok megteremtéséhez. Egyelőre mást nem mondhatok.

Értesülésünk szerint Borlódán János ismert aradi földbirtokos barátai és ismerősei kérésére ezidő szerint mint egyetlen szenátorjelölt liberálist párti programmal felép Aradon.

A Schober-kormány lemondott.

(Ausztria katasztrófális helyzete.)

BÉCS. Az osztrák nemzetgyűlés tegnap ratifikálta az Ausztria és Csehszlovákia között Lanoban kötött egyezményt, amelyet több felszólaló hevesen támadott hangsúlyozva, hogy az egyezményvel Ausztriát kiszolgáltatják ellenségeinek. Schober kancellár az ülésen bejelentette a kormány lemondását.

LONDON. Az osztrák kormány átírata megérkezett. Az osztrák

kormány kétségbeesetten kiált segítségért és vázolja Ausztria katasztrófális helyzetét, amelybe a korona kurzusának zuhanása sodorta. Ha a leghamarabb nem érkezik segítség, a kormány a történelmi kötelességért elhárítja magáról a felelősséget. Híre jár, hogy Lloyd-George angol miniszterelnök nagyobb kölcsönt adott Angliával Ausztriának.

A personalis unió.

(Egy angol lap fantasztikus közlése.)

LONDON. A Daily Express azt a fantasztikus hírt közli, hogy Ausztriát fel akarják oszlatni Jugoszlávia, Olaszország és Csehszlovákia között. Minthogy Románia nem részesülhet az osztozkodásban, írja az angol lap, azzal kárpótolják, hogy Magyarországot Romániával egy koronás fővel egyesítik. Egy román politikus kijelentése szerint magyar részről a personalis unió felől közvetlen érdeklődtek, hogy megismerjék a román álláspontot. A kísérletezések eddig sikertelenek voltak.

— A liberálisok részben hívei a román-magyar personalis uniónak, mondotta a román politikus. Mégis kizártnak kell tartanunk, hogy a terv megvalósuljon. De

meglepetések nincsenek kizárva.

BUDAPEST. A külföldi lapokban kolportált hírre vonatkozólag a budapesti sajtót illetékes helyen így informáltak: A Daily Express fantasztikus hírének semmi alapja nincs. A nagyantant nemrégiben kifejezte ama törekvését, hogy Ausztriát minden körülmények között fenn akarja tartani. Az Ausztria felosztásáról és az ehhez fűzött következtetésekről, továbbá a román-magyar personalis unióról elterjedt alaptalan híreket illetékes helyen már megcáfolták. Hogy a magyar kormány akár közvetlenül, akár közvetve érdeklődött volna a román körök felfogásáról a personalis unió ügyében, ezt a hírt fenntartással kell fogadni.

Letartóztatott aradi tolvajbanda.

(Érdekes nyomozás Aradon és Lipován.)

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában foglalkozott azzal a nagyszabású tolvajlással, amelyet Reimer Sándorné aradi lakosnál követett el a cselédje. Az aradi rendőrség a nyomozás során nagyszabású társaságot tartóztatott le Lipován és Aradon. Munkatársunk a nyomozás lefolyásáról a következőket tudta meg:

A Reimer-féle lopás ügyében hetekig nyomozott a rendőrség. A napokban Rasztig István csoport vezető detektív megtudta, hogy Szánda Julianna, aki a kétszázézer lei értékű ékszereket és ruhásműveket ellopta, Lipován tartózkodik. Megtudta azt is, hogy Szánda Julianna vadházasságban él egy Suhajda Mihály nevű régen körözött betörővel. Rasztig csoportvezető Gredinariu detektívvel Lipovára utazott és ott megtudta, hogy Suhajda hol lakik. Felkérték keresni Suhajdát lakásán, de ott a kapu be volt zárva. A detektívek előtt gyamus volt a bezárt kapu és mivel többszöri felszólításra sem nyitották ki, feltörték és Suhajdát tényleg ott találták a lakásában. Rasztig ezt kérdezte Suhajdától:

— Hol van a Julcsa?

— Nem tudom, már régen nem láttam, felelte Suhajda. Rasztig meg volt győződve, hogy Suhajda szeretője a házban tartózkodik. Kinyitott egy szekrényt abban a hithen, hogy talán Szánda Julian-

na oda bujt. Szánda Juliannát nem találta a szekrényben, azonban talált ott egy értékes téli bundát, amelyet Reinernétől lopott el. A detektívek tovább kutattak és megtalálták Szánda Juliannát a kemence kuckójában elbujva. Szánda Julianna eleinte mindent tagadott, de később a bizonyítékok súlya alatt beismeri mindent. Kiderült, hogy Szánda Julianna a lopás óta már több ízben tartózkodott Aradon és az éjszakák egy Gács Józsefné nevű asszonynál töltötte, aki lakását a betörők menedékhelyéül használja fel. A rendőrség még letartóztatta Gács Józsefnét is, akinél az ellopott dolgokból többet megtalált. Azonkívül Simon Józsefnét és Simon Borbálát is letartóztatták, akik felbujtói voltak, sőt maguk is többszörösen büntetett előéletűek. Tegnap este Szánda Juliannát a rendőrség a nyomozásból kifolyólag körútra vitte Aradon. A nyomozás úgy kívánta, hogy bemenjenek egy kávéházba. Amikor Szánda Julianna a detektívekkel belépett egy férfi rárohant Szánda Juliannára és fojtogatni kezdte.

Elárultad a feleséget! kiáltotta. Nehezen sikerült a dühöngő embert ártalmatlanná tenni, aki-ről kiderült, hogy Gács József, a kinek a felesége szintén tagja a társaságnak. Beszállították a rendőrségre. Holnap délelőtt a letartóztatott társaságot átkísérik az ügyészség fogházába.

Heves választások.

(Hol egészítik ki a listákat?)

BLAJ. (Balázsfalva.) Az Unirea, a nemzeti párt lapja a következőket írja: Kétségtelen, hogy a választási küzdelem olyan heves lesz, amilyenre még Romániában nem volt példa. A liberálisok ellen, akik merészkedtek a hatalmat ismét a kezükbe venni, az összes ellenzéki pártok együttes harca fog megindulni.

BUCURESTI. Az Adeverul írja, hogy azokban az erdélyi kerületekben, ahol a választói névjegyzékeket 1919-ben állították össze, ezen választói listák alapján történik a szavazás. Csak ott egészíthetők ki a választói névjegyzékek, ahol 1919-ben még nem volt elkészítve a választói névjegyzék. (RTI.)

BUCURESTI. A Lupta jelentése szerint az Averescu-párt is külön indul a választási küzdelemben. (RTI.)

Eltemették a papát.

(Arad gyászünnepélye.)

Szent Péter trónja a konklávé döntéséig betöltetlen marad. XV. Benedek pápa földi maradványait örök nyugalomra helyezték a katolikus világ általános gyásza mellett. A temetés, mint egy római távirat jelent, ma folyt le az előirt ceremóniák között. A pápa holttestét a Szent Szív-templomban beszentelték, azután a külső koporsókat lezárták és a bíbornoki testület jelenlétében elhelyezték a templom alatt levő pápai sírboltban.

Arad katolikus társadalma holnap, szombaton áldoz a Szent Atya emlékének. Délelőtt 10 órakor ünnepélyes gyásztiszteltetés lesz a Minorita templomban. A román kat. plébánia hivatal az isten tiszteletre ezután hívja meg a híveket.

A szabadkőművesek.

(Van-e bűnik a magyar páholyoknak?)

BUDAPEST. Annak idején, amikor Simonyi-Semadam Sándor volt a magyar miniszterelnök, oly ellenséges hangulat uralkodott a szabadkőműves páholyok ellen, hogy a kormány kénytelen volt a páholyokat feloszlítani. A kormány azzal indokolta elhatározását, hogy a magyarországi szabadkőműves páholyok nagyban hozzájárultak működésükkel a forradalom és a kommunizmus kitöréséhez. Most 29 budapesti és 12 vidéki páholy nevében a budapesti Nagypáholy bizottság kiküldését kérte annak megvizsgálására, vannak-e a szabadkőműves páholyoknak a háború, a forradalom és a kommunizmus kitörése körül bűnei, mivel indokolható a páholyok feloszlítása és vagyonuk elkobzása. A kormány a vizsgálat folytatására legközelebb bizottságot küld ki.

HIREK.

Börtönbe a panamistákkal!

(Az első letartóztatás.)

Bucuresti. A Lupta írja, hogy a kormány elhatározta, hogy mindazokat, akik az államkincstárt megkárosították, letartóztatja. Bucurestii elterjedt hírek szerint le fogják tartóztatni Schuller nagykereskedőt, aki Olaszországba román kincstári jegyekkel szállított ki gabonát. A letartóztatás holnap történik. (RTI).

— **Tea a királynál.** Bucuresti. A király tegnap délután teát adott a diplomáciai kar tiszteletére, a melyen a trónörökös is résztvett. (RTI).

— **Elhalasztják a genai konferenciát.** Páris. A Temps jelenti, hogy a genai konferenciát elhalasztják. A konferenciára való meghívást értesülése szerint az Unió nem fogadja el.

— **Az exkirály apanáza.** Páris. A nagykövetség tanácsa Károly exkirály ellátási költségeit évi hat millió forintban állapította meg. Ezt az összeget az utódállamok tartoznak megfizetni. — A Havas-ügynökség cáfolja azt a hírt, hogy a nagykövetség tanácsa Károly exkirály apanázsát hat millió forintban állapította volna meg. (RTI).

— **Az öreg Szamuely kitagadta fiait.** Budapest. Szamuely Tibor atyját hazaengedték Zalaegerszegről. Védője a szabadlábrahelyezési kérelemben arra hivatkozott, hogy az öreg Szamuely kommunista fiait kitagadta és ő nem felelhet kitagadott fia bűneiért.

— **Egyezmény az utlevélről.** Graz. A grazi értekezlet határozmányait az utlevélegyezményről az utódállamok képviselői a mai napon aláírták.

— **Haladás előadás hatkor a Kulturpalotában.**

— **Miért nem viselnek az ügyvédek talárt?** Erre a kérdésre ma autentikus helyen a következő felvilágosítást kaptuk: Az igazságügyi rendelkezés a törvényszéki ruha viselését csak fakultative rendeli el, az az csak azoknak a hivatalos funkcionáriusoknak kell a díszruhát viselni, akik közvetlenül alá vannak rendelve az igazságügyminiszteriumnak. A talárviselés kötelezettségét ügyvédekre nézve különben már a regátban is még 1908-ban függőben hagyta egy régi igazságügyi rendelkezés.

— **Építkezzenek a magyar gyárosok!** Budapest. A Máv. igazgatósága hirdetményt szándékozik közzétenni a gyárosokhoz, nagykereskedőkhöz és nagykereskedőkhöz, hogy álljanak össze és építsenek lakásokat a vagonlakók részére. Ellenértékül a Máv. öt évre nekik biztosítja a felszállási vagonok elsőbbségi jogát.

Elmaradt az ügyvédi kamara átvétele.

(Később választják meg az új vezetőséget.)

Megírtuk, hogy az aradi ügyvédi kamara választmányát a Take Jonescu-kormány igazságügyminisztere utolsó rendeletével fel függesztette és a kamara élére Meculescu aradi főügyészt nevezte ki kormánybiztosnak. A főügyésznek tegnap délután négy órakor kellett volna átvenni a választmánytól a kamara vezetését. Ez az aktus azonban dr. Marsieu Juszt

— **Volt miniszterből — sajtófőnök.** Cains Brediceanu volt erdélyi minisztert a külügyminiszterium sajtóügyi osztálya élére elsőosztályú teljhatalmú miniszterré nevezték ki.

— **A miniszteri szalonkor.** A minisztertanács elhatározta, hogy a miniszterek vasuti szalonkocsijait megszünteti. Utazás esetén az egyes miniszterek számára az első osztályú kocsikban egy szakaszt fognak fenntartani. Külön vagon csak éjjeli utazások alkalmával jár a miniszternek. Mosoiu generális közlekedésügyi minisztert megbízták a határozat szigorú végrehajtásával.

— **Olecsó husárok.** Közalkalmazottak Beszerzési Csoportja Str. Horia (Széchenyi-u.) naponta friss sertés, marhahús, borjú hús árul. Az elnökség.

— **Magánosok is adhatnak felosomagot.** Tegnaptól kezdve a postahivatalok magánosoktól is felvesznek csomagokat. Eddig tudvalevőleg csak kereskedők adhattak fel csomagokat.

— **Szinész és hírlapíró párbaja.** Budapest. Csontos Gyula, a Vigaszínház ismert nevű művésze egy hírlapi cikk miatt Egyed Zoltán újságíróval kardpárbajt vívott. A párbaj súlyos feltétele ellenére is sebesülés nélkül végződött.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Domán Sándor aradi kereskedőt. Édesatyja: Domán Mihály szegedi nagykereskedő 78 éves korában rövid szenvedés után Szegeden elhunyt. A Szeged társadalomában szerepet játszó tekintélyes nagykereskedőt kedden nagy részvét mellett temették el.

— **Habsburg ne legyen ukrán uralkodó.** Belgrád. A Novoje Vremja tiltakozik azon terv ellen, hogy a felszabaduló Ukrajna trónjára Vilmos Habsburg-főherceget ültessék.

— **Jelölések a környéken.** Ugy értesülünk, hogy a román nemzeti párt Ilpovai jelöltje Bocu Szevér, az aradi „Romanul” volt szerkesztője. Arról is van szó, hogy Bocu Buzilason is jelölék. A nagyszombatoklósi kerületben Chiról dr. pályázik megint a képviselői, a kerület volt szenátora, Pasca dr. pedig a szenátori mandátumra. A „Temesvarer Zeitung” jelentése szerint a liberális párt tiszta sváb körzetekben is fog jelölteket állítani.

— **Wirth kancellár Poincaré ellen.** Berlin. A német birodalmi gyűlésen Wirth kancellár rendkívül élesen kelt ki Poincaré ellen. A kancellár szembesítette a francia agresszivitást az angol engedékenységgel és megártsa.

tnnak, az ügyvédi kamara elnökének távolléte miatt egyelőre halasztást szenvedett. Meculescu kormánybiztos valószínűleg csak hétfőn jelenti be a kamara választmányának az igazságügyi rendelkezést. A kamara új vezetőségének megválasztására a törvény előírt formalitásai szerint négy héten belül sor kerül.

— **A besszarábiai visszaélések vizsgálata.** Bucuresti. A besszarábiai visszaélések megvizsgálására kiküldött bizottság befejezte munkáját. A bizottság, amelynek tagjai Popasa tábornok és három orvos, ma beérkezett a jelentését a visszaélésekről. A jelentés szerint összesen négy halálos esetet konstátáltak. A jelentés azt mondja, hogy négy zsidó egyén akart a határon átkelni és azért voltak kénytelenek a katonák fegyvereket használni. A katonák ellen megindították az eljárást. (RTL).

— **Meghalt egy aradi vértanú leánya.** Budapest. Pöltenberg Ernőnek, az aradi tizenhárom vértanú egyikének leánya, lovag Falk Geróné, Pöltenberg Helén nyolcvan éves korában ma Badacsonyan meghalt.

— **Tanítók feleségeinek kedvezményes utazása.** A tanfelügyelőség közölte, hogy a cluj közoktatásügyi államtitkárság 36569—1921. számú rendelete értelmében az állami elemi iskolákban alkalmazott tanítók feleségei a CFR. vonalain évente tizenkatszer utazhatnak nem úgy mint eddig: csak négyszer évenként. Felhívtnak ennél fogva az érdekeltek, hogy utazási könyvecskéjüket kiegészítés végett sürgősen küldjék be. Azok a tanítók, akik nincsenek állami szolgálatban a fenti kedvezményben nem részesülnek és házastársaik sem. Azon felekezeti iskolánál alkalmazott tanítók, akik az államtitkárság 32070—1921. sz. rendelete folytán lettek állami tanítókká kinevezve kötelesek írásbeli nyilatkozatot benyújtani, hogy a kedvezést elfogadják-e, ellenkező esetben az utazási kedvezmény-könyvecskétől ki lesz vonják.

— **Elzetni kell a hátszázalékos adót.** A munkaadók a hátszázalékos adók befizetésénél kötelesek a regisztrert bejelenteni. A pénzügyigazgatóság felhív minden munkaadót, hogy haladéktalanul fizessék be a hátszázalékos adót, mert ellenkező esetben a törvény 40. szakasza értelmében valamint a törvényrendeletek 110. paragrafusa értelmében a nem fizetők 100 lei büntetéssel, valamint a fizetendő összeg kétszeresével büntetnek. A pénzügyigazgatóság ugyancsak felhívja az autótulajdonosokat, hogy az autódadokat január 30-ig fizessék be, mert különben a rendőrség forgalmi engedélyüket megvonja.

— **Milliók pénzeslevelől sikkasztások.** Belgrád. A belgrádi állomási posta két tisztviselője, Sztojanevics és Stefanovics a múlt évi augusztus hónapban rendszeresen fosztogatták a pénzesleveleket. Az így elsikkasztott összeg több millióra rug. A tisztviselők azazló életmódjuk által keltettek szorongást. A megejtett házkutatás alkalmával még két

millió dinár készpénzt találtak. Mindkettőt elfogták.

— **Halálra ítélt kém.** Budapest. A honvédtörvényszék Medwed János harminc éves kereskedőjét kémkedésért kötél általi halálra ítélt. Medwed bevallotta, hogy a pozsonyi csehszlovák kémosztály megbízásából kémkedett és jelentéseket küldött a fegyverek létszámáról és a csepeli és a Wolffner gyárak munkabeljesítő képességéről.

— **Pestis a Dnyeszter mentén.** Jassz. Az utóbbi napokban igen sok meglekült érkezett a Dnyeszter vidékéről. Hír szerint a Dnyeszter partján pestis ütötte fel a fejét. Chisnevenben számos pestisesetet konstátáltak. (RTI).

— **Az athéni metropolitát megölték.** A pápóságtól. Athén. A szent szinódus Melotte Metaxachis athéni metropolitát a szükséges kihallgatások megtartása után pápóki méltóságától, valamint isteni tiszteletét tartásának jogától megfosztotta és a Zante mellé zárdába való internálásra ítélt. Minthogy a metropolita Konstantinápolyban van, a görög kormány a konstantinápolyi görög követ útján felkérte a konstantinápolyi szövevényes főmegbízottat, hogy tartóztassa le a detronizált főpapot.

— **A katona özvegye.** Ma délelőtt beállított a szerkesztőségbe egy rongyos ruhájú kis leány és elmondta, hogy özvegy édesanyja beteg, segítsenek rajta az emberek. Elmentem az özvegy asszony Str. Barltu (Rákóczi-utca) 12. szám alatti lakására. Kicsiny, nőt és névesszoba. Az asszony rozoga ágyban feküdt. Kérdezősködésemmre előadta, hogy férje a háborúból visszatérve két hónapig feküdt és tüdőbajban halt el, ő pedig egyedül maradt négy gyermekével.

— **Eddig dolgoztam és megkerestem a betevő falatot — szolt részkező hangon, könyves szemekkel — most lementőt a lábamról a vesebaj. A gyermekem fáznak, éheznek, el vannak hagyva. Még a gyógyszereket sem tudom beszerezni. Kérem a könyörületes embereket segítsenek rajtam és négy gyermekemen, mert különben éhen pusztulunk.**

Az özvegyasszony feje a párnára hanyatlott és hevesen zokogott. Egy pillantást vettem a szegényes buroczatu szobácskára és kiléptem a szabad levegőre, hogy megszabaduljak a szoba dohos illatától. A beteg özvegyasszonyt Szureszkunénak hívják. Küzdve-küzd a nyomorral és kéri a jótekonylelkű embereket, hogy segítsenek rajta és gyermekén, pénzbeli vagy természetbeni adományaikkal.

A Magyar Szövetség

(Báró Jósika Samu nyilatkozata.)

— **CLUJ.** A Magyar Szövetség ügyében a Román Távirati Iroda tudósítója felkeresie báró Jósika Samut, aki a következő kijelentéseket tette:

— **Ma kaptam meg a hivatalos értesítést, amely a Szövetség szervezeti szabályainak jóváhagyását az alapszabályok harmadik pontjának módosításától teszi függővé. Mi már foglalkozunk is a kívánt változtatás keresztülvitelének módjával és úgy gondolom, hogy ennek megtörténte után komoly akadályok már nem merül-**

hetnek fel. Az előkészítő munkálatok után a központi bizottság fog intézkedni és csak ennek határozata után fog az ügy döntés végett a közgyűlés elé kerülni.

A tótföld magyarsága.

(A sérelmek özöne Benes előtt.)

PRÁGA. Egy pozsonyi küldöttség Benes miniszterelnöknek memorandumot nyújtott át, amelyben arra figyelmezteti, hogy milyen káros következményekkel fog járni az, ha a pozsonyi törvényszéken megszüntetik hivatalosan a magyar nyelv használatát. A pozsonyi járásban tizenhárom szinmagyar községet kihasítottak nyílvánvaló tendenciával.

PRÁGA. A képviselőház elnökségéhez Beszkid Antal volt képviselő több társával memorandumot nyújtott be, amelyben azt követelik, hogy Abauj, Zemplén, Sáros megyéket és Szepes megye jelentékeny részét szakítsák el Szlovénországtól és Ruszinszkoéhoz csatolják. A memorandum felsorolja még a felvidéken élő kisebbségek sérelmeinek tömegét. A magyar ellenzéki pártok Prágában erről értekeztek is, majd úgy határoztak, hogy az értekezletet Kassán folytatják, mert szorosabb együttműködést akarnak egymás között létrehozni.

Irodalom és művészet.

A Modern Kabaré heti műsora. Szombaton, 28-án: Premier. „Pardon! Tévedtem” — „Jaj a limonádé.” Vasárnap d. u. fél 4 órakor félhétárakkal, este fél 9 órakor rendes helyárakkal: „Pardon! Tévedtem” — „Jaj a limonádé” — „A kutyamosó.” Hétfőn: Premier. Pikáns est. „Vigyázz a nődre”, pikáns kuplék. Kedden: „Pardon! Tévedtem” — „Jaj a limonádé.”

A kis kadejt. Ma este a negyedik zsúfolt ház fogja végigmulatni a Kis kadejt precíz előadását. Horváth Mici és Sebestyén párjelenetei óriási derűtséget, Abonyi Marian és László Andor gyönyörű énekszámai nagy hatást váltanak ki. Az aradi színház operett-együttese amint ezt a saját egyhangúlag megállapította, becsületes művészi munkát végzett ez operett kiváló előadásával. A darab még hosszú ideig lesz műsoron.

Szombat délután 3 és fél órai kezdettel az ifjúság részére Rákosi-Szabados daljátéka a Bolond körül színre Tyron Silvával a fő női szerepben, melyet nagy sikerrel énekelt eddig minden előadásán. Bimbó szerepét ezúttal is Inke Rezső játssza. Ezen előadásra mérsékelt árban válthatók meg a bejépjegyek.

Vasárnap délután Gyimesi vadvirág. A népszínműirodalom egyik legnagyobb sikerű műve, a Gyimesi vadvirág kerül új betanulással és gondos előadásban vasárnap délután mérsékelt helyárakkal színre. Z. Várady Margit, Szegő Lili, Inke Darvas, Szabó Gyula, Faludy, Sejmeczi és Olasz játszik a fő szerepeket.

Vasárnap és hétfőn este a Kis kadejt operette van műsoron.

Szmirnova és Nicolscaja orosz ballett, valamint a Tosca második felvonása lesz a keddi esti színházi esemény.

szenzációja. A pétervári v. cári ballett tagjai. Szmirnova és Nicolscaja tartják második táncestélyüket teljesen új műsorral. Az estnek külön érdekessége, hogy előzőleg a Tosca II. felvonása kerül színre. Toscát Z. Várady Margit, Scarpiát Róna Dezső, Cavaradosit Ocskay Mihály énekli. Jegyek már váltak haték a pénztárnál.

Ma premier a „Modern Kabaréban.” A Modern Kabaré általános közkedveltségnek örvendő társulata ma este mutatja be a heti új műsort. „Vigyázz a nődre” — „A kutyamosó” és „Jaj a limonádé” című kacagtató boházatok főszerepelt Dory Gizi, Kelety Mancsi, Mezey Lajos, Aurél Dodescu, Faludy Károly és Kállay Zoltán játszik. Az összes tagok teljesen új szövegekkel és duettjeikkel szerepelnek. Jegyek egész nap válthatók a kabaré pénztáránál. Előadás után reggelig parketté.

Elhunyt rendező. Budapest. Stoll Károly, aki a budapesti Városi színháznak volt rendezője, a mai napon meghalt.

MOZI. „A bolygó zsidó” II. Az Uránában. Tegnap mutatta be az Uránia színház monumentális filmjűdonságát: „A bolygó zsidó” második fejezetét. A tegnapi premier csak felfokozása volt mindama költői finomságnak, drámai elmélyedésnek és filmtechnikai bravurnak, amivel már a dráma első fejezete megáldandó. A szemlélő. Ahasvér, az örök vándor biblikus történetének modern stílizálása a második fejezetben jut el meglepő érvényesülésének tetőpontjára. A Öhettő örök szomorúsága és fanatikus vallásossága megható színekben rajzolódik elénk a gyönyörű drámai film folytatásában. A bolygó zsidó itt keres vigasztalást az átokként rá nehezedő vég nélküli szomorúságára. Szerelme után sóvárog, embertől nőért, kit imádatlással vesz körül, de ölelésre nyújtott karjai csüggedten hullnak vissza, mert írva van, hogy Ahasvér, a bolygó zsidó örök vándorlásának utai a fájdalom főviseivel legyenek kirakva. A drámai mélységű meseszöveg, a szereplők stílusos játéka és a művészi rendezés mély hatást tett a közönségre. A nagyszabású film befejező részét még szombaton és vasárnap tartja műsoron az Uránia.

A Lengyelvör premierje az Apollóban. Tegnap ismét nevezetes napja volt az Apollónak. A magyar filmművészet legújabb nagyszabású alkotását kapjuk, amely megérdemelt elismerést fog hozni a külföldön is a magyar névnek, a magyar művészetnek. A kitűnő márkájú budapesti Star filmgyár a filmábrázolás legjelesebbjeit állította sorba, hogy minél tökéletesebb művészettel keltsse életre Eschruith Natália „Lengyelvör” című közismert népszerű regényét, amely szívhezszóló romantikájával és rohanó akcióival szinte önként kímálkozott a filmre. Lengyelország véres vonaglásának legfényesebb éveit tükrözzönek vissza líhező emberi sorsokból. Oly megrázóan érdekes ez a regény, hogy alig tudunk betelni drámai szépségeivel. Loth Ilse, Matyasovszki Ilona, Bojda Juci, Petrovich Szvejszláv és Szécsi Ferkó nagy művészi felkészültséggel interpretálják a

regény író megrázó alakjainak viharzó érzelmét. A Star-filmgyár eddigi feltehetően sikeréhez méltóan állította elő ezt a pazar színhatású, meleg tónusú filmet, melynek első fejezete még szombaton és vasárnap megy, míg a befejező részt hétfőn és kedden fogja vetíteni az Apolló.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak (január 27.): Dollár 140.—, márká 0.75.—, dinár 1.80.—, szokol 2.80.—, magyar korona 0.21, budapesti kifizetés 5.—, bécsi kifizetés 65.—, berlini kifizetés 0.73.—, francia frank 12, prágai kifizetés 2.78.—.

Bucuresti kurzusok (január 27.): Napoleon d'Or 460, francia frank 11.25, angol font 580, lira 6, márká 0.70, dollár 189.5, osztrák korona —, sokol 3.—, magyar korona 0.22. Kifizetések: Páris 11.50, London 600, Berlin 0.73.—, Milano 6.25, Prága 8.—, Newyork 141.—.

Zürichi nyitás (jan. 27.): Berlin 250, Newyork 514, Milano 2260, Prága 980, Budapest 70.—, Zágráb 165, Bucuresti —, Varsó 15, Bécs 14, lebélyezett osztrák korona 8.

Budapesti nyitás (január 27.): Napoleon d'Or —, dollár 700, márká 360, rubel 60, leu 532, sokol 1320, dinár 804, angol font —, francia frank —, osztrák korona 8.25, lira —, bécsi kifizetés —, lengyel márká 22.

Zürichi zárlat (Január 27.) Berlin 252.50, Holland 189, Newyork 514, Milánó 2173, Páris 4175, London 2265, Prága 995, Budapest 70, Zágráb 165, Varsó 16, Bécs 14, osztrák bélyezett 8.

Budapesti zárlat (Január 27.) Napoleon d'Or 2620, dollár 700, márká 356, lira 3025, osztrák korona 8, francia frank 5950, leu 532, sokol 1326, svájci frank 13550, dinár 885.

Budapesti tőzsde. Budapest, jan. 27. A tőzsde ma csendes, szinte üzletelen volt. A valutapiacra, a tegnapi nagy áresés után, megszállardult a sokol, változatlanok maradtak a dollár és a lira. Értékpapírokban vontatott volt az üzletmenet. A terménytőzsdén az üzletmenet csendes volt, az árak változatlanok maradtak a múlt hetéhez arányítva. Az áriegyző bizottság ülésén szövétték, hogy feltűnő, hogy az általános lanyhaság ellenére a vevők a buza áremelését szorgalmazták és ugyyszólván egyöntetűen emelték fel a buza árát. Az árak a következőképpen alakultak: buza 2325—85, rozs 1500, zab 1475—500 ab állomás, 1575—1600 ab Budapest, tengeri 2175 ab állomás február, 2130—35 prompt áru. Nullás liszt 3950 ab Budapest, 3450 ab állomás. Új fehér bab 1750 ab állomás.

Budapesti értékpapírok. (Jan. 27.) Angol-magyar 712, Földhitel 2275, Magyarhitel 1840, Leszámitoló 770 Osztrák hitel 650, Kereskedelmi bank 6950, Beocsini 600, Általános köszén 10850, Salgó 5250, Urikány 6050, Baróti 1000, Izzó 5450, Részvényőr 7200, Temesi szesz 3400,

Magyar cukor 1800, Ganz, Danubius 34200, Ganz villámossági 5850, Rima 2010, Schlick 1075, Neuschloss 630, Brassói 4225, Egyesült fa 430, Nasici 18400, Országos fa 1050, Rézbányai 900, Slavonia 1600, Viktoria 550, Zabolai 1625.

— Aradi hotiplac. A mai gabonapiac valószínűleg a nagy hidegre való tekintettel igen gyenge volt. Az árak a következők voltak: buza 300—310, tengeri 300—340, árpa 320—330, zab 300 lei mázsánként. A lisztpiacra a következők voltak az árak: nullás liszt 4.80—4.85, főző liszt 4.50—4.60, barna kenyérliszt 3.20—3.30, korpa 2.—2.10 lei.

— Cégjegyzés. Az Oficiul Roman de Comercie si Industrie bucresti cég a cégjegyző hivatalnál aradi fióktelepének a cégjegyzékbe való felvételét kérte.

Fiu vagy leány?

(Ujabb kísérlet a kormányozható gölydával.)

Régen török e kérdésen fejűtet anyák, apák és tudósok, mindezek azonban a tudományban is az expotikumok közé tartozott a születendő gyermek nemének megállapítása, amelyet igen szűk körökben tettek komoly tanulmány tárgyává. 1908-ban a bécsi egyetem embriológiai tanára dr. S. L. Schenk röptette volt világá a hirt, hogy neki, állatokon és embereken végzett kísérletei után sikerült befolyást gyakorolni a születendő gyermek nemére. Schenk tanár ezen kijelentése óriási szenzációt keltett a tudósok ezrei és népek milliói tekintettek annak idején felcsigázott érdeklődéssel feléje. Schenk azt állította, hogy a csafádi örömkölélé néző nő étrendi beosztásával lehet befolyásolni az embrio nemét. Hogy milyen komolyan vették kijelentéseit, mi sem bizonyítja jobban, minthogy Schenk meghívást kapott a cári udvarhoz, miután a cárné éppen lebetegedés előtt állott s a cár vágyainak növekvő volt a trónörökös megérkezése. És amikor tényleg fia született a cárnénak, Schenknek is tulajdonították az örömdetes eseményt. Később aztán, hogy hogy nem elhallgatott a krónika és Schenk sem beszélt sokat a kérdésről. Mindezt pedig felelevenítik a bécsi lapok abból az alkalomból, hogy egy kiváló és nagynevű tudós, Hurley Julián tanárnak sikerült némi eredményeket elérni e téren. Hurley egy előadása során kijelentette, hogy a magzat nemének befolyásolására irányuló kísérletezései közben már eljutott annyira, hogy a születendő gyermek fiu, vagy leány voltát előre megtudja állapítani.

A szerkesztésért
KÁROLY JÓZSEF
felel

BUCURESTIBE

utazik futárunk vasárnap este, utlevelek
létmozgását közismert pontossággal intézzük.

„KELET” hirlapiroda.

NYILTÉR.

As ezen rovat alatt közlésekért nem
vállalunk felelősséget.

ÉRTESÍTÉS.

Strada I. L. Garagiale (Csiky
Gergely-utca) 7. sz. alatt, a doboz-
gyár épületében leve nyomdánk,
melyet eddig Reiner Béla ur bé-
relt, zavartalanul ászemben tartjuk.
Klein és Jencs urakkal, kik kiváló
szakemberek, társulva, az eddigi-
nél is szebb, nívósabb kivitelű
nyomtatványokkal állunk az igen
tisztelt megrendelőink rendelkezé-
sére.

Kiváló tisztelettel

Ingusz, Klein és Jencs

845

könyvnyomda.

A fájdalomtól mélyen lecsúszva je-
lentjük, hogy édes jó apánk, nagy-
apánk, testvérünk, a legjobb rokon

Domán Mihály

példás munkában töltött életének 78.
évében rövid szenvedés után a hó
28-án elhunyt.

Drága halottunkat kedden délután
3 órakor temették a szülő templom
udvaráról.

Szeged, 1922. január 28.

Gyászolják:

Domán Sándor és neje
Domán Mátvász és neje
Teltsch Adolf és neje
Domán László és neje
gyermekkel.

Hj. Domán Sándor

Domán János
Domán Miklós
Teltsch Lily
Teltsch György
Teltsch Pál
unokái

továbbá testvérei és kiterjedt ro-
konsága. 844

Gyászunk vigasztalatlanság, emléked örök.

Veszek BRILLIÁNS köveket,
arany és ezüst

árakat magas áron. 12017

KUN, ékszerész.

oooooooooooooooooooo

Hallgatni arany, beszélni ezüst,

ez a pietykára szól. Az üzletnél
azonban egészen más a helyzet: itt

„Hirdetni arany, hallgatni halál”

mert: míg az üzletember él, addig a reklám helyette dolgozik.

Hatáson, öletszerű hirdetések szöveg-
szakaszaiban tervek és bármely helybeli
és vidéki lap részére felvessz: A Földes
gyógytár kapujával szemben

Wallinger hirdetője.

oooooooooooooooooooo

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetéseket a „KELET” hirlapiroda
közli.

Minden apróhirdetésnek 100 szavak
Vastagabb betűvel 1 sor 50 szavak.

A vastagabb betűvel kiírt szavak
aláhúzással kell jelölni.

Hirdetéseket délután 2 óráig veszik
fel.

As apróhirdetéseket a „KELET” hirlapiroda
közli.

A legkisebb hirdetésnek 100 szavak
1 sor 50 szavak.

A kiadóhivatalban a hirdetésnek
fogadják, hogy az olyan apróhirdetés szö-
vegét, amelynek tartalma jogi ere-
dőtől eltekintve nem közölhető, megvál-
toztasson.

Levelezés.

URAIM! Ki lenne támogató barátja két
szépnek mondott fiatal unokázónak asz-
zonykának akik lakással rendelkez-
nek. Leveleket „Szilvi” és „Teliér”
címen Wallinger hirdetője továbbítja. 11513

Alkalmazás.

DEUTSCHES FRAULEIN mit guten
Zeugnissen zu einem 7 jährigen Mädchen
wird sofort aufgenommen. Radó, Bulev.
General Dragalina (Apponyi-körút) 7. 342

FEHÉRNEMŐ üzembes ügyes és gyors
varrónők felvételnek. Megbízható sze-
mélyek darabszáma állandó munkát
kaphatnak. Cím Wallinger hirdetőjében. 11513

„Banca Poporala Ca Asociatiune din Pecica”.

CONVOCARE.

„Banca Poporala Ca Asociatiune din Pecica-rom.” si va lina z

V. adunare generala din ciclul al IV. lea de cinci ani

In localitatea asociatiunii la 8. Februarie 1922. dim la 9 ore la carea unor
membri prin aceasta sunt invitati.

Se publica: 1. In decursul anului 1921. 1 membru cu 4 acti, conform sta-
tutelor sa-u sters si suma de 83 lei sa estradat. 2. Conform statutelor sa-u
stors 7 membri cu 32 de acti carea suma de 1714 lei sa-u depus in casa de
pastrare. 3. De prezent asociatiunea are 502 membri cu 2554 acti.

Obiectele adunarii:

1. Deschiderea adunarii generale, si designarea unui notar si alor 2 auten-
ticatori ai protocolului.
2. Raportul depe anul 1921. a directiunii si a comitetului de supraveghere
de pe anul 1921, precum cetea si aprobarea bilantului.
3. Darea absolutului de sechiune si comitetului de supraveghere.
4. Stabilirea venitului si a dividendei.
5. Deciderea disolvare asociatiunii si alegerea membrilor de disolvare.
6. Pe tractarea propunerilor inaintate conform statutelor.

Activa.	Contul bilantiului.		Passiva.	
Casa in numarat	8643	98	Fond de rezerva	8952 48
Depuneri in casa de pastrare	105959	70	Capital din actii	138760 50
Imp unmuturi pe cambii... ..	37684	50	Profitul net din 1921.	9525 17
	152238	18		152238 18
Esita.	Contul profit si perderi din anul 1921.		Intrate.	
Spese	2887	75	Interese dela inprumuturi	6491 07
Profitul net din 1921.	9525	17	Intirzieri si provizie	8901 85
	12802	92		12802 92

Pecica la 31 Decembrie 1921.

Masa Puscas m. p.
cassar.

DIRECTIUNEA:

Dr. Lazar Ghebeles m. p. Remus Juncos m. p. Ioan Popescu m. p. Ioan Enas-
di m. p. Ioan Chelaru m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente si
le-am anet in deplina consonanta cu registrele institutului. 339

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Petru Rusu m. p. Dr. Aurel Novak m. p. Traian Teretan m. p.

JOL ELADNATJA MUTAROYAIT. Ka-
pell. porcellan, bronz és márványfigu-
ráit szőnyegeit török kendőit antik
butoralt zongoráját, modern dísz tárgyait
japán vázáit régiségait, ha elviszi a
Szépművészeti Szalonba Str. Eminescu
(Deák Ferenc-utca) Orfűtá-palota. 11911

EGY pár hétig szőnyegeket ezüstöt leg-
magasabb árban vesz Szalon Artistique
Fischer Eliz-palota. 11891

PIANINOT zongorát, gyöngyöket priam
tokat magas árban vesznek. Leveleket
„Piano” jellegre a kiadóba kérek. 12021

VASZNAK schifonok és zephirek olcsón
szerezhetők be STRASSER divatruhá-
zában szemben a Lutheránus-templom-
mal. 226

FÜSZER rövid és röfös áru üzletberen-
dezés eladó Szabó István, Simánd. 329

HASZNALT OLOM megvételre keres-
tek Bővebbet a kiadóban.

Különféle.

NYOLCVAN-SZÁZEZER leuval tár-
sulnék valamely üzlethez vagy más
vállalathoz. Ajánlatokat „Társ” jelleg-
re a Kelet hirlapirodába. 11513

EZERJÖFO gyomortelir. páratlan ha-
tásu szer gyomor és bél bántalmak és
vágytalanság hányinger, felfuvertság
emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-
szertár Aradon. 10831

Ha nem akar hirdetésével a kiadóhiva-
talba fáradni úgy feladhatja a kö-
vetkező helyeken:

WALLINGER ISTVÁN hirdetésfelvételi
irodája Str. S Brancovici (Lázár
Vilmos-utca.)

„KELET” hirlapelárusító és hirdetés
felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-
utca) 1.

HAÁSZ ügyvédsége Strada Eminescu
(Deák Ferenc-utca) 2.

MANDL Bulevardul Regele Ferdinand
I (Boros Béni-tér) 15 szám alatt
papírüzlet.

SZIRMAI adásvételi irodája Str. Tribu-
nului Axente (Damjanich-utca) 14.

IN KLEIN MÓR könyvkereskedésében
Bulevardul Regina Maria (Andrássy-
tér) 12.

„VICTORIA” általános kereskedelmi
iroda Piata Avram Iancu (Szabad-
ság-tér) 16

FRIEDMANN ingatlanforgalmi irodája
utján Str. George Barila (Rákóczi-
utca) 1.

Könyvkötészeti tanulóleány

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

NE MULASSZA EL

az „Aradi Közlöny”
számára hirdetésé-
nek feladása előtt a

„KELET”
HIRLAP-IRODAT

felkeresni, Str. Ale-
xandri (Slacz-utca.)

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Ha az „Aradi Közlöny”-ben hirdet, a siker biztos.